

Aan de informateur
De heer mr. S. van Haersma Buma
p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 21 november 2025

Geachte heer van Haersma Buma,

Als vertegenwoordigers van leerlingen, ouders, onderwijspersoneel, schoolleiders, bestuurders en onderwijsopleiders nodigen we een nieuw kabinet uit om samen met ons aan de slag te gaan met de volgende agenda voor het funderend onderwijs.

Investeren in het fundament van de samenleving

Goed onderwijs is de basis van onze samenleving, het is het fundament onder gelijke kansen, economische groei, sociale verbondenheid en een sterke democratie. Het is belangrijk dat ieder kind de kans krijgt zijn of haar talenten te ontwikkelen en in te zetten voor de toekomst van Nederland. We zijn blij dat de bezuiniging op de onderwijskansenregeling is teruggedraaid. We hebben elk talent in Nederland hard nodig. Investeren in een eerlijke kans voor elk kind is investeren in de toekomst van ons land.

Uit de verkiezingsprogramma's blijkt dat partijen, ongeacht hun politieke kleur, één overtuiging delen: het belang van een goed fundament en de ambitie om het onderwijs te versterken. Dat kan ook! Wanneer we als onderwijspartners samen met een nieuw kabinet de handen ineenslaan en bereid zijn te investeren in het fundament onder onze democratie en welvaart.

We hoeven niet bij nul te beginnen. Er ligt al een stevige basis. In de vorige kabinetsperiode heeft de hele onderwijssector samengewerkt aan de aanpak van het tekort aan leraren en schoolleiders. De uitvoering daarvan is in volle gang. We waren daarnaast vergevorderd met een breder plan voor de versterking van het funderend onderwijs dat door de bezuinigingen helaas de eindstreep niet haalde. Als de onderwijsbezuinigingen van tafel zijn en we de vele subsidies vervangen door structurele en doelmatige financiering, kunnen we de draad weer oppakken.

Aantrekkelijk werk

Goed onderwijs begint met bevoegde, goed opgeleide en gemotiveerde leraren – ondersteund door sterke schoolleiders, bestuurders en andere professionals. Samen vormen zij de ruggengraat van de school als lerende gemeenschap. Heldere verantwoordelijkheden, vertrouwen, professionele ruimte en zeggenschap zijn essentieel voor een aantrekkelijk beroep én voor goed onderwijs.

De afgelopen periode hebben we onderling afspraken gemaakt over het opleiden van voldoende bevoegde leraren, over bevoegdheden en onderwijstijd, over inspraak en medezeggenschap, over een 'lerarentoets' bij besluitvorming over onderwijsbeleid, over versterking van het strategisch HRM-beleid, over sterk schoolleiderschap en goed werkgeverschap, over niet-commerciële vervangingspools in de onderwijsregio's. Daar werken we aan door, maar er is meer nodig.

We vragen een nieuw kabinet om extra te investeren in zij-instromers (leraren en schoolleiders) waardoor we hen een volwaardig salaris en goede begeleiding kunnen bieden. We zijn ervan overtuigd dat dit helpt om de tekorten substantieel te verminderen. Ook zijn we ervan overtuigd dat extra geld voor kleinere klassen helpt om de werkdruk van leraren te verminderen en de aandacht voor leerlingen die dat nodig hebben te vergroten.

Onderwijskwaliteit

Het geactualiseerde curriculum biedt een unieke kans om de komende jaren de kwaliteit van het onderwijs structureel te versterken. De kerndoelen zijn concreter en laten zien hoe basisvaardigheden – taal, rekenen, burgerschap én digitale vaardigheden – in samenhang met andere leergebieden ontwikkeld kunnen worden. De vernieuwing van het curriculum vraagt om regie op leermiddelen en om goede ondersteuning voor scholen. De invloed van digitalisering en AI met snel veranderende eisen stelt scholen voor grote opgaven en vergt gerichte inzet op

professionalisering en randvoorwaarden. Voor de succesvolle vernieuwing van het curriculum is - naast regie - een aanpak nodig waarin opleiding, kennisontwikkeling, professionalisering en ondersteuning bij de uitvoering beter op elkaar aansluiten. We pleiten voor één gezamenlijke landelijke aanpak van overheid, sector opleiders en andere partners, met een duidelijke gedeelde visie en een samenhangende uitvoering.

Daarnaast is het voor de kwaliteit van het onderwijs en de doelmatige inzet van financiële middelen van groot belang dat we de toenemende invloed van commerciële partijen (uitgeverijen, bijlesvoorzieningen, onderwijsadvies) in het onderwijs drastisch inperken.

Kansengelijkheid

Vanaf de eerste schooldag tot het eindexamen zijn we gericht op selectie en determinatie. Dat weerspiegelt zich op dit moment ook in het toezicht. Het gevolg is niet alleen een dichtgetimmerd systeem van meten en vergelijken, maar ook overmatige toetsdruk die ten koste gaat van het welzijn van leerlingen en de werkdruk van leraren verhoogt. Wij gaan graag met een volgend kabinet de uitdaging aan om te werken aan een onderwijspraktijk die meer uitgaat van ontwikkeling en mogelijkheden van leerlingen. Dat betekent concreet dat we de kinderopvang toegankelijk maken voor alle kinderen, de bezuinigingen op o.a. School & Omgeving terugdraaien, dat elektronische devices gratis worden, dat we kijken hoe we de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs kunnen verbeteren, dat we in de onderbouw van het voortgezet onderwijs kijken hoe leerlingen makkelijker kunnen wisselen van onderwijssoort, dat we brede scholen stimuleren, dat we de toetsdruk verminderen en dat we ervoor zorgen dat het eindexamen recht doet aan de reikwijdte van het programma in de bovenbouw. Lastige onderwerpen die we graag samen aangaan.

Inclusie en gemeenschap

Ieder kind verdient goed onderwijs en de juiste ondersteuning. Voor de meeste leerlingen kan dit geboden worden op de dichtstbijzijnde school via passend onderwijs. Echter, op dit moment zijn de randvoorwaarden voor goed passend onderwijs vaak ver onder de maat. Klassen zijn te groot, de zorgvraag is complex en de ondersteuning is vaak niet op orde. Hierdoor krijgen veel leerlingen niet de aandacht en zorg die zij nodig hebben en neemt de werkdruk van leraren toe. Tegelijkertijd zien we een groei van het speciaal onderwijs en het aantal thuiszitters. Deze ontwikkelingen baren ons grote zorgen. De beweging naar inclusiever onderwijs is complex en werkt alleen als de randvoorwaarden op orde zijn. Goede praktijkvoorbeelden in het land laten zien dat het wel kan. Dat het lukt om meer kinderen een plek te geven op een reguliere school zonder dat de werkdruk van leraren toeneemt. Wij gaan graag met een volgend kabinet aan het werk om van deze voorbeelden te leren en te zorgen dat het onderwijs inclusiever wordt. Dat vraagt naast goede randvoorwaarden en samenwerking ook om wet- en regelgeving die deze beweging ondersteunt.

Om de school als inclusieve gemeenschap te versterken is ouderbetrokkenheid en leerlingenparticipatie cruciaal. Wij vinden dat elke middelbare school een leerlingenraad moet hebben. Tenslotte draagt de school ook bij aan de gemeenschap om de school heen door samenwerking met gemeente, jeugdzorg en andere instanties. Er is meer afstemming en samenwerking nodig tussen onderwijs en het sociaal domein op alle niveaus. Een volgend kabinet kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren.

Schoolgebouwen

Goede schoolgebouwen vormen een belangrijke randvoorwaarde voor eerder genoemde doelen. Zonder gezonde, veilige en inclusieve gebouwen is aantrekkelijk werk, goed werkgeverschap, het versterken van leerresultaten en optimale talentontwikkeling van leerlingen niet mogelijk. Scholen vormen bovendien het grootste deel van ons maatschappelijk vastgoed, het verduurzamen van schoolgebouwen is noodzakelijk om de klimaatdoelen te halen.

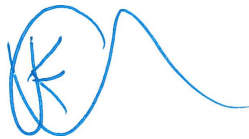
Om de achterstanden in de vernieuwing weg te werken, is extra geld nodig voor het vernieuwen en renoveren van scholen. Gebouwen moeten (onderwijs)adaptief, inclusief, gezond, duurzaam en betaalbaar in de exploitatie zijn.

Tot slot

Deze formatie biedt een unieke kans voor een gezamenlijke koers: investeren in kwaliteit, vertrouwen in professionals en structurele middelen en consistent beleid voor het onderwijs. We staan klaar om samen met het nieuwe kabinet het verschil te maken – voor leerlingen, leraren en de samenleving als geheel – en gaan hierover graag met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,

PO-Raad | VO-raad | AVS | AOb | CNV | FvOV | Ouders & Onderwijs | Voor Werkende Ouders | LAKS | VH | UNL | MBO-Raad |

Freddy Weima, namens PO-raad

Henk Hagoort, namens VO-raad

Coba van der Veer, namens AOb

Karin Straus, namens AVS

Remko Littooij, namens FvOV

Daniëlle Woestenberg, namens CNV

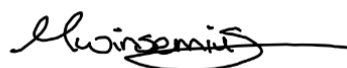
Lobke Vlaming, namens Ouders en Onderwijs

Thijmen Widlak, namens LAKS

Astrid Venes, namens VH, MBO-raad en UNL

Marjet Winsemius, namens Voor werkende ouders.